

Вікторина «Знай, люби, бережи»

Тема. Рослини і тварини Сумщини, занесені до Червоної книги України.

I. Рослини

1. Гоне вітер хвилі срібні
По безкрайній цілині.
Нам такі місця потрібні
У природі, не ві сні.

(Ковила пірчаста)

2. Квіти сині та бузкові
Розквітають навесні,
Наче очі волошкові
Посміхаються мені.

(Брандушка різнокольорова)

3. Як ассірійський Бог сонця
Ці квіти восени помирають,
Щовесни вони воскресають,
Золотавим килимом траву вкривають

(Адоніс , горицвіт весняний)

4. Особливий цей горіх
Має плід із чотирьох ріг,
Білим цвітом всіх чарує,
У заплаві Десни вікує .

(Водяний горіх плаваючий)

5. Реліктова зникаюча рослина –
Михайлівської цілини дитина.
Росте вона низенькими кущами,
А квітне блідо-жовтими квітками.

(Зіновать Блоцького)

6. У назві моїй є птах і мова
І назва моя має зразу два слова.
Зібрані квіти у гарні віночки,
Окраса моя – червоні дзвіночки
(Рябчик руський)
7. Я рідкісна , зникаюча цибулина,
А листя , як в конвалії, моє
Ліси Карпат – це рідна Батьківщина .
І в нас біля Сули в Сумщині є.
(Цибуля медвежа)
8. Зустріти зможеш мене ти,
Де вапнякові є ґрунти
Серед листочків – жовті квіточки,
Як черевички , чи як башмачки.
(Зозулені черевички справжні)
9. Великі білі квіти запашні
У колос щільний зібрано мій цвіт,
Усього лиш два листки є на мені,
Я з тих рослин, які дивують світ.
(Любка дволиста)
10. Незвичайна і цікава я рослина,
Насіння дев'ять літ в землі лежить.
Мій корінь схожий на гніздо пташине,
Як проросту, то буду довго жити.
(Гніздівка звичайна)
11. Росту я в байрачних лісах, у низині
З'являються у мене жовті квіти з цибулини
Де я расту, вирубують ліси, пасуть худобу .
Дочекаються , вже скоро не стане мого роду.
(Тюльпан дібровний)

12. Коли ще в березні мороз лютує,

Цей вісник весняний уже квітує.

Росте у листяних лісах, чагарниках,

А помирає у людських руках.

(Підсніжник звичайний , підсніжник білосніжний)

13. Я ефемероїд весняний,

Мій вік короткий та яскравий,

Цвіт білий і фіалковий

В степу, чагарниках листок вузький.

(Шафран сітчастий , крокус)

14. Я гладіолус рідкий степовий

Мій цвіт фіолетово-пурпурний.

Дуже я вразливий ,

Бо людьми мало захищений.

(Косарики тонкі , гладіолус тонкий)

15. У квітні жовтим цвітом розквітаю я.

У травні вже мене нема.

Дуже рідкісна, лучно-степова рослина я.

Соснові бори – улюблена територія моя.

(Півники борові)

II. Тварини.

1. Вдень сидить в старім дуплі .

Спить, відпочиває ,

А вночі літа й кричить,

Всіх навкруг лякає.

(Сич)

2. Летить, гуде потужним басом

В садок старий вечірнім часом .

Блискучі роги як з металу,

Як жаль, що їх зосталось мало.

(Жук – олень)

3. А це звірятко надзвичайне
Прудке , пухнасте і охайне
Воно стає зимою білим,
А влітку непомітним, сірим.

(Заєць-біляк)

4. На галявині, чи в лісі
Під сосною на узліссі
Піраміди будували,
Рік за роком вище клали.
Прутик, гілочку, травинку
Чи засушену стеблинку -
Збудували ціле місто.
В ньому завжди сухо, чисто.
Місто ще й «царицю» має.

(Мурашки руді лісові)

5. Довгий хвіст та довгі вуха,
Ще й стриба як кенгуру,
В ковилі присяде й слуха,
Щось зляка – мерщій в нору.

(Тушканчик великий)

6. Вдень, вночі без відпочинку
Вже життя будує нірку
Риє довгі коридори .
Для продуктів є комори.
Має також власні спальні.
Навіть є свої вбиральні
На поверхню ґрунт виносить,
Гірку зробить, каже: «Досить»
Чорні гірки ланцюжками
Простяглись в степу рядками.

(Сліпак звичайний)

7. Великий птах співа, токує.

Він крила розпустив, хвоста.

Що діється навкруг – не чує.

По лісу ходить , не зліта.

(Глухар)

8. Світло-жовтий колір має,

Чорна маска на очах.

Їсть усіх, кого спіймає,

Від птахів і до комах.

(Тхір степовий)

9. Короткі ноги, довгий хвіст.

Живе в річних заплавах.

До метра досягає «зріст»

Пірна і добре плава.

(Видра річкова)

10. Не отруйна я змія,

У мене – мідна голова.

Ще згортаюсь я в клубок

І люблю я ящірок.

(Мідянка)

11. Живуть ці істоти в озерах, річках,

Які добре прогриваються , не висихають.

Живляться кров'ю різних хребетних,

Хворим з великим тиском допомагають.

(П'явка медична)

12. Гарний , дуже великий, жовто-чорний метелик.

Літає над луками , в степу , галявинах.

На крильцях має ажурний чорний малюнок,

Жовті вічка сяють на передніх крилах.

(Махаон)

13. Єдиний представник осетрових на Сумщині.

Вразлива і чутлива до забруднення водою.

На нерест рухається проти течії в Десні

Живе в річках з гальковим або кам'яним дном.

(Стерлядь)

14. Невеликий хижий птах .

Відрізняюсь по довгих крилах.

Світле забарвлення маю.

На рибу полюю і на деревах з'їдаю.

(Скопа)

15. Великим орлом мене називають,

За великим розміром мене визначають,

Полюю я на ссавців і пташину,

А взимку вживаю і мертву тварину.

(Беркут)

16. Я дуже рідкісна й реліктова тварина.

Сліпенька я і вся моя родина.

Коріннями з води і рибкою живлюся,

А повені весняної найбільше я боюся.

(Хохуля звичайна)